

green
alliance...

Rynek pracy a gospodarka
o obiegu zamkniętym w Europie
studium możliwości we Włoszech,
Polsce i Niemczech

Rynek pracy a gospodarka
o obiegu zamkniętym w Europie
studium możliwości we Włoszech,
Polsce i Niemczech

Warszawa, styczeń 2016

Tytuł oryginału: **Unemployment and the circular economy in Europe:
a study of opportunities in Italy, Poland and Germany**

Autorzy: **Emily Coats i Dustin Benton**

Podziękowania

Podziękowania otrzymują Jasper Keech i Micol Salmeri za wykonane dodatkowe studia, Jonny Hazell za wnikliwe wglądy oraz Peter Mitchell i Keith James z WRAP za rady dotyczące gromadzenia danych.

Jesteśmy wdzięczni Mava Foundation za sfinansowanie tego opracowania.

Green Alliance

Green Alliance jest nie nastawionym na zysk, niezależnym ciałem doradczym skupiającym się na ambitnym przywództwie na rzecz środowiska. Mamy za sobą 35 lat współpracy z najbardziej wpływowymi liderami z sektora pozarządowego, gospodarki i polityki. Nasza praca tworzy nowe myślenie i dialog i wzmogła działania polityczne i wsparcie dla rozwiązań na rzecz środowiska we Wlk. Brytanii.

Green Alliance
36 Buckingham Palace Road,
London, SW1W 0RE
020 7233 7433
ga@green-alliance.org.uk
www.green-alliance.org.uk

blog: greenallianceblog.org.uk
twitter: @GreenAllianceUK

Opublikowane przez Green Alliance, grudzień 2015

Projekt: Howdy

ISBN 978-1-909980-56-3

© Green Alliance, 2015

Praca Green Alliance jest udostępniana na zasadzie nie wspieranej licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0. Nie zastępuje ona praw autorskich lecz udziela określonych praw bez potrzeby zwracania się o zgodę do Green Alliance.

W ramach tej licencji można bez ograniczeń dzielić się naszą pracą. Zapewnia to swobodę kopiowania, rozpowszechniania i przekazywania tej pracy innym osobom, pod warunkiem wskazania autorstwa Green Alliance oraz niezmiennia tekstu. Pracy nie wolno odsprzedawać ani wykorzystywać w celach komercyjnych. Te warunki mogą ulec zmianie w określonych okolicznościach za pisemną zgodą Green Alliance. Więcej informacji na temat tej licencji dostępne na <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

The Green Alliance Trust jest organizacją dobroczynną zarejestrowaną pod nr 1045395 oraz spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (Anglia i Walia) 3037633, zarejestrowaną pod powyższym adresem.

Redakcja przekładu polskiego:

Tłumaczenie: Zbigniew Becker
Współpraca: Tomasz Szczygielski
Skład: Edyta Kryszkiewicz

Wydano dzięki wsparciu:

Stowarzyszenia Polska Unia Ubocznych Produktów Spalania
w ramach projektu: CircularEconomy.pl

Do bezpłatnej dystrybucji.

Zawartość

Streszczenie wykonawcze	4
1 Wyzwania dla rynku pracy UE	5
2 Gospodarka o obiegu zamkniętym a tworzenie zatrudnienia	7
3 Trzy scenariusze gospodarki o obiegu zamkniętym na rok 2030	9
4 Scenariusze zatrudnienia we Włoszech, Polsce i Niemczech	10
Wnioski	22
Aneks	23
Przypisy	26

Streszczenie wykonawcze

Ambitna strategia gospodarki o obiegu zamkniętym mogłaby przywrócić do pracy co najmniej 270.000 osób bezrobotnych we Włoszech, Polsce i Niemczech, pozwalając zaoszczędzić co najmniej 3 mld € na kosztach bezrobocia. Jest tak dlatego, że miejsca pracy tworzone w gospodarce o obiegu zamkniętym, mogą odnosić się do strukturalnych barier zatrudnienia w tych gospodarkach.

To studium zarysowuje sposób, w jaki rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym mógłby tworzyć duże ilości miejsc pracy we wszystkich regionach i na wszystkich poziomach umiejętności, w dziedzinie recyklingu, napraw, wtórnego montażu, usługowania i biogospodarki. Co kluczowe, różni się ono od podobnych studiów, poprzez wykazywanie, iż wiele z owych miejsc pracy rozwiązywałoby utrzymujące się regionalne i zawodowe nierówności, a zatem stanowiłyby przyrost zatrudnienia netto – wydobywający ludzi z bezrobocia, nie zaś wypierający pracowników z już istniejących miejsc pracy. Pokazuje ono również, iż ponad 90 procent owych miejsc pracy istniałoby nadal po roku 2025, pomimo przewidywanego ‘wydrążania się’ rynku pracy, charakteryzującego się spadkiem liczby zawodów na średnim poziomie umiejętności.

Przejsie do gospodarki o obiegu zamkniętym będzie wyglądało inaczej w każdym kraju. Ukształtują je mocne strony przemysłu w danego kraju, jego priorytety gospodarcze i polityki lokalne. Dla zobrazowania tego, jak owo przejście mogłoby poprawić rynki pracy we Włoszech, Polsce i Niemczech, pokazujemy, w jaki sposób pakiet ambitnych polityk publicznych z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym mógłby:

- podwoić aktywność biogospodarczych obiegów zamkniętych we Włoszech, rewitalizując gospodarkę rolną południa kraju i zmniejszając podział na północ i południe pod względem bezrobocia, poprzez zlokalizowanie dwóch trzecich z nowych miejsc pracy na południu kraju i na wyspach;
- stworzyć warunki do pokonania dystansu pomiędzy wydajnością pracy w Polsce a w Europie zachodniej, poprzez wprowadzenie montażu wtórnego, obniżając bezrobocie w niektórych zawodach o ponad trzy procent;
- pomóc niemieckim wytwórcom trwałych dóbr sprzedawać usługi zamiast wyrobów, tworząc przyrost miejsc pracy w miastach na północy i wschodzie Niemiec. W samej tylko Meklemburgii-Pomorzu Przednim, okręgu wyborczym Pani Kanclerz Merkel, pozwoliłoby to na zaoszczędzenie 177 milionów € poprzez zmniejszenie liczby zasiłków dla bezrobotnych.

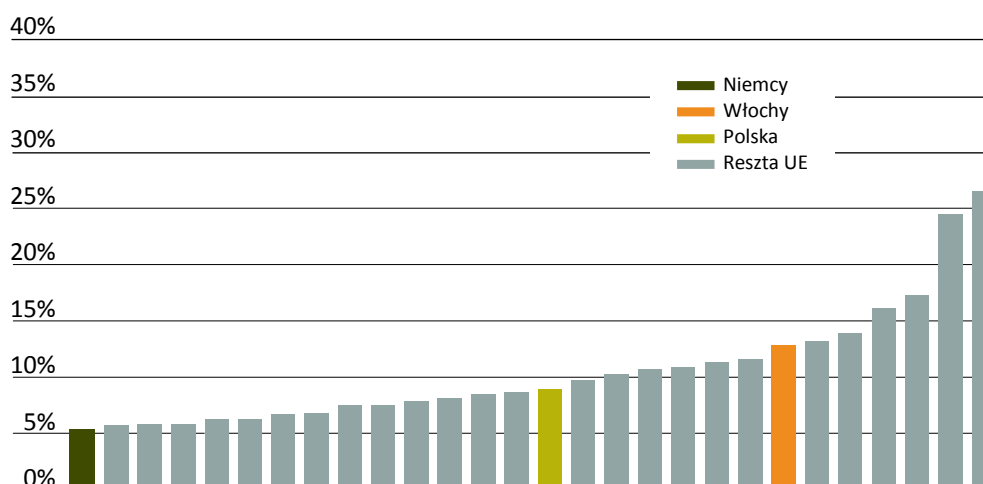
Korzyści środowiskowe i oszczędności płynące z wydajności zasobowej już dostarczają wystarczającego uzasadnienia dla tego, żeby Europa zaczęła w większym stopniu opierać się na zasadach obiegu zamkniętego. Niniejsze studium pokazuje, iż działania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym tworzą miejsca pracy w zawodach i regionach uporczywie wykazujących wysokie stopy bezrobocia, a zatem przyczyniają się do zmniejszenia bezrobocia strukturalnego. Oznacza to perspektywę znacznych korzyści społeczno-gospodarczych związanych z ambitną, niemniej jednak wykonalną europejską strategią gospodarki o obiegu zamkniętym.

1 Wyzwania dla rynku pracy UE

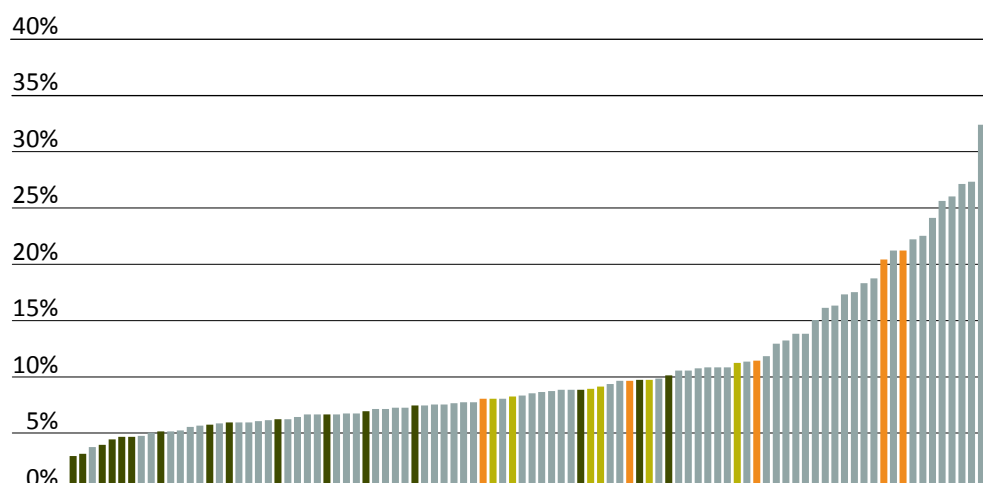
Wysokie i nierównomierne bezrobocie jest jednym z najbardziej palących problemów społeczno-gospodarczych w Europie. W całej Europie stopa bezrobocia w ciągu ostatnich trzech lat wynosiła średnio 10 procent, zaś nierówności w tym zakresie w poszczególnych krajach i pomiędzy krajami są źródłem znacznych napięć politycznych: występuje pięciokrotna różnica pomiędzy stopami bezrobocia na poziomie pięciu procent w Niemczech a 26,5 procent w Grecji. Analiza na poziomie krajów przesłania jeszcze jaskrawsze rozbieżności pomiędzy poszczególnymi regionami: stopa w regionie Sur w Hiszpanii z poziomem 33,5 procent jest ponad dziesięciokrotnie wyższa niż w Bawarii w Niemczech z poziomem 2,9 procent.

Niektóre z tych wysokich stóp spadną w miarę poprawy europejskich warunków gospodarczych. Niemniej jednak, nawet jeśli ogólne bezrobocie spadnie, to istniejące rozbieżności ukazują strukturalne niedopasowanie na rynku pracy, które oznacza, iż owo wysokie bezrobocie zapewne się utrzyma nawet po powrocie wzrostu gospodarczego. Usunięcie strukturalnego niedopasowania wymaga nie tylko pobudzenia gospodarki czy stworzenia większej ilości miejsc pracy, lecz powiązania tworzenia miejsc pracy z tymi rodzajami i obszarami zatrudnienia, w których bezrobocie jest najwyższe.

Bezrobocie w Europie z podziałem na kraje

Bezrobocie w Europie z podziałem na regiony

Mniej widoczne lub omawiane, lecz równie problematyczne dla ekonomiki rynku pracy, są różnice stóp bezrobocia pomiędzy poszczególnymi zawodami. W skali UE28 'kadra zarządzająca' wykazuje stopę bezrobocia 4,13 procent, podczas gdy 'zawody podstawowe' dotyka 21,39 procentowe bezrobocie.

Trzecim wyzwaniem dla rynku pracy UE jest kurcząca się dostępność określonych rodzajów miejsc pracy, szczególnie ze średniego poziomu zarządzania i zarobków. Ten tak zwany skutek 'wydrążania się' rynku pracy wiąże się zasadniczo z postępowaniem technologicznym i przenoszeniem tego rodzaju miejsc pracy do gospodarek wschodzących. Spadek miejsc pracy na średnim poziomie umiejętności oddziaływał na wszystkie zaawansowane gospodarki w okresie ostatnich trzydziestu lat oraz prognozuje się kontynuację tego spadkowego trendu wraz ze stałym przyspieszaniem rozwoju technologii.

Skutek będzie taki, iż przy braku jakichś działań z zakresu polityk publicznych, osobom bezrobotnym w tych zawodach będzie coraz trudniej znaleźć dla siebie nowe miejsca pracy.

W kolejnych rozdziałach pokażemy, w jaki sposób wzrost działań z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym może odnosić się zarówno do kwestii niedopasowania geograficznego, jak i zawodowego. Wykażemy również, jak większość nowych miejsc pracy pochodzących z gospodarki o obiegu zamkniętym jest poza oddziaływaniem szerszego wydrążania się rynku pracy UE.

Prognozowane zmiany w zatrudnieniu w Europie w podziale na rodzaje zawodów 2015–2025¹

